

Συνέντευξη με τον χοράρχη Κωνσταντίνο Αγγελίδη 1ο μέρος

[Πολιτισμός / Συνεντεύξεις](#)

Ο Κωνσταντίνος Αγγελίδης είναι διευθυντής του βυζαντινού χορού «Τρόπος», δάσκαλος της ψαλτικής στη Σχολή βυζαντινής μουσικής της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών και Πρωτοψάλτης στον Ι.Ν. Παντοβασίλισσας Ραφήνας. Από το 2005 ιδρύει με τους συνεργάτες του το βυζαντινό χορό «Τρόπος» και το «Κέντρο Μελετών Ψαλτικής Τέχνης» με τα οποία συμβάλλει ερευνητικά και καλλιτεχνικά σε θέματα βυζαντινού μουσικού πολιτισμού. Έχει πραγματοποιήσει πλήθος συναυλιών εντός και εκτός Ελλάδος και εξέδωσε μεγάλο αριθμό ψηφιακών δίσκων με μέλη κλασικών βυζαντινών και μεταβυζαντινών μελουργών.

Πεμπτουσία: Θα θέλαμε να μας πείτε για το σκεπτικό που είχατε για την ίδρυση του βυζαντινού χορού «Τρόπος». Ποιοι οι στόχοι σας, επιδιώκετε να επηρεάσετε μόνο τα ψαλτικά πράγματα ή στοχεύετε σε μια ευρύτερη πολιτισμική διάδραση;

Κωνσταντίνος Αγγελίδης: Πιστεύω ότι όταν κάποιος δίνει τη σπίθα, το έναυσμα, να δημιουργηθεί κάτι καινούργιο, ανεξάρτητα αν μοιάζει με κάποιο άλλο που προϋπήρχε ή αν θα είναι πετυχημένη η πορεία του, θεωρεί ότι μπορεί να κομίσει ένα λιθαράκι ακόμα μια ψηφίδα στο ψηφιδωτό της τέχνης, της επιστήμης του, όταν αυτός που προεξάρχει μοιράζεται με μαθητές και συνεργάτες του σκέψεις και αγωνίες του μπορεί να συνθέσει ένα μουσικό σύνολο προσώπων που με κόπο και θυσίες θα υπηρετήσουν μια λειτουργική τέχνη τότε μπορεί να φθάσει στην ίδρυση του Τρόπου με μια συγκεκριμένη άποψη εκκλησιαστική και μουσική.

Η μουσική της εκκλησίας όχι μόνο ως τέχνη και επιστήμη με ιστορία αιώνων είναι μια δύναμη πολιτισμού με πνευματικό υπόβαθρο *-χάρη και Χάρι-* τη μοναδικότητα της αναγωγής προς τα άνω πέρα από φθόγγους και ήχους. Και δεν μπορούμε να λειτουργούμε στη συνολική μουσική μας προσπάθεια χωρίς το φίλτρο που εμπεριέχουν οι λέξεις «ήθος του ψάλλειν».

Π.: Πιστεύετε ότι η έκφραση του βυζαντινού μέλους βρίσκεται στη χορική ψαλτική; Έχετε να μας παρουσιάσετε ιστορικές μαρτυρίες για το θέμα; η επαφή σας με το ρεπερτόριο μαρτυρεί κάτι τέτοιο;

Κ.Α.: Οι ενδείξεις των χειρογράφων «από χορού» «άρχεται ο δομέστικός» δίνουν μια πρώτη απάντηση στην ερώτησή σας. Κυριαρχεί η χορική ψαλτική αλλά και η μονόφωνη ερμηνεία έχει τη θέση της στο ψαλτικό γίνεσθαι «όπου δει». Η χορική ψαλτική προϋποθέτει μια συστηματική εργασία από όλα τα μέλη του χορού ώστε να αποδίδεται το μέλος στο σωστό χρόνο και ρυθμό, με μια ποικιλία στην έκφραση, την ανάδειξη των μουσικών φράσεων, των μικροδιαστημάτων και των μελωδικών έλξεων των ήχων. Η καλόφωνη-μονοφωνική ερμηνεία εκ φύσεως ενέχει τον κίνδυνο να εκπέσει σε ακροβατισμούς, επίδειξη φωνητικών δεξιοτήτων, προβολής του εγώ. Αυτό δεν δικαιολογεί όμως τραγικές αποδόσεις π.χ. καλοφωνικών ειρμών από χορού.

Ο θεολογικός όρος διάκριση μπορεί να λειτουργήσει εξισορροπιστικά και στις δυο ερμηνευτικές προσεγγίσεις των μελών. Όπου μπορεί να δημιουργηθούν χοροί ψαλτών κατά τα πρότυπα της Μεγάλης Εκκλησίας με δομεστίκους, ισοκράτες και τους μικρούς κανονάρχες τότε εκπληρώνεται ο στόχος, έχουμε το ιδανικό αποτέλεσμα. Όπου για διάφορους λόγους όμως δεν είναι δυνατή αυτή η οργάνωση των χορών δεν σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει η εικόνα του ψάλτη με το μικρόφωνο στο στόμα, το ηχείο στην πλάτη και το μηχάνημα του ισοκράτη. Αυτό είναι έκπτωση, είναι εκτροπή.

Π.: Πόσο εύκολο είναι να διευθύνεις έναν βυζαντινό χορό; έχει σχέση με τη διεύθυνση που βλέπουμε στις ευρωπαϊκές ορχήστρες και χορωδίες;

Κ.Α.: Στη συγκεκριμένη ερώτηση μπορώ να αναφέρω ένα όνομα, Λυκούργος Αγγελόπουλος. Είναι γνωστό -όχι μόνο στον Ελλαδικό χώρο και όχι μόνο στους ασχολούμενους με τη βυζαντινή μουσική- ότι προώθησε τη διεύθυνση βυζαντινών χορών σε ύψιστο βαθμό.

Πολλοί διηύθυναν ή διευθύνουν εκκλησιαστικές χορωδίες η συνολική παρουσία του Λυκούργου Αγγελόπουλου όμως όπως αυτή έχει καταγραφεί με την Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία σε χιλιάδες συναυλίες, ακολουθίες έχει δώσει καρπούς στην έκφραση, τη σαφήνεια, των μουσικών γραμμών, τον τονισμό των θέσεων, με την ταυτόχρονη εννοιολογική παρουσίαση του ποιητικού κειμένου, τις εναλλαγές των ήχων με μια μοναδική περιγραφική κίνηση των χεριών και των δακτύλων που μας οδηγούν στους χειρονόμους των βυζαντινών χρόνων.

Δεν μπορεί να λησμονήσει κανείς την αίσθηση της ρυθμικής αγωγής των μελών

στη διεύθυνση του που περνά ως αίσθηση όχι μόνο στους χορωδούς αλλά και στο ακροατήριο, απαύγασμα της εμπειρίας του από ευρωπαϊκές χορωδίες, της επικοινωνίας και συνεργασίας του με συνθέτες Έλληνες και ξένους. Η αποδοχή της πρότυπης χοραρχίας του δεν ομολογείται μόνο από μουσικολόγους Ανατολής και Δύσης, Πρωτοψάλτες Χοράρχες αλλά και από όλους όσοι ως ακροατές γεύθηκαν το τελικό μουσικό αποτέλεσμα, την ομοιογένεια του χορού (της Ε.Β.Χ), αποτύπωση της αρμονικής σύζευξης διδασκαλίας-διεύθυνσης χορού.

Είναι ευκαιρία εδώ να επισυνάψουμε τις ευχαριστίες μας στον Λυκούργο Αγγελόπουλο για τη στάση του χορού στο ψαλτήρι, αλλά και στους συναυλιακούς χώρους με τον χοράρχη στη μέση του χορού και όχι απέναντί του, με ράσα όχι με κουστούμια, και την είσοδο του χορού ψάλλοντας μια επιβλητική κίνηση με ρίζες στο αρχαίο ελληνικό μας θέατρο, τον χωρισμό σε ημιχόρια όπου υπήρχε η ανάγκη της αντιφωνικής ψαλμωδίας, όπως οι στιχολογίες, τα τυπικά, οι εκλογές. Τον σεβασμό τελικά σε ότι αντιπροσωπεύει, εκπροσωπεί και η υποδοχή και αποδοχή είναι μνημειώδης, ιστορική πραγματικότητα οδοδείκτης για τους νεότερους.

<http://bitly.com/10qOiU0>